

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

522.1

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím:

Az ógyallai csillagvizsgáló megkezdte működését a Svábhegyen

Forrás:

Magyarország

Bp

(Hely)

1923. 2. 8.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Az ógyallai csillagvizsgáló megkezdte működését a Svábhegyen

Egy távcsővel a világmindenség felé. — Budapesti zónaidő. — Látogatás a telepen

(A Magyarország tudósítójától.) Az ógyallai csillagvizsgáló intézet értékesebb látésőveit és műszereit — mint ismeretes — közvetlenül a cseh megszállás előtt sikerült Budapestre szállítani, az intézet személyzete azonban a megszállás ideje alatt mint „astronomes étrangers” ott maradt és a felgyülemlett megfigyelési anyagot dolgozta fel. Munkájuk elvégzésével 1920 végén költöztek Budapestre és azóta csodálatraméltó buzgalommal és kitartással fáradoznak azon, hogy a csillagvizsgáló intézet újjáteremtésével itthon folytathassák megfigyeléseiket, tudományos munkálkodásukat és így Csonka-Magyarország kultúrfőlnyét ezen a téren is biztosítsák.

Munkatársunk svábhegyi lakásán fölkereste Tass Antal dr.-t, a Csillagászati Intézet vezetőjét, aki az intézet ügycinek állásáról a következő fölvilágosításokat adta:

— Két évi fáradozásunk eredményeképpen már hetek óta folytatjuk csillagászati megfigyeléseinket, a kupolaépület és a passzázsház berendezése ugyanis december végére teljesen elkészült és így két évi kényszerű szünet után, egyelőre ugyan szerény keretek között,

megkezdhetjük a tudományos munkát.

Ezután Tass igazgató és Lasotszky Károly adjunktus szíves kalauzolása mellett megtekintettük a Jánoshegyi út mentén, a Normafa mögött elterülő hét holdnyi területen álló gombaalakú kupolaépületet és a passzázsházat. A kupolaépület a refraktor elhelyezésére szolgál, tetőzete csavarszerkezetek segítségével forgatható és szétnyitható, úgyhogy a távcsővel az ég bármely része megtekinthető. A kupola átmérője öt méter és másfélméternyre nyitható szét. Az épület berendezése a lehető legmodernebb, a sötét-kamra is kéznél van és így az éjszakánként készült felvételeket azonnal előhívhatják. A kupolaépület közelében áll a passzázsház, mely a csillagok delelési idejének megfigyelésére szolgáló műszernek, az úgynevezett passzázsház-műszernek az elhelyezésére szolgál. A csillagok delelésének megfigyelése azután az órák

korrekciójához vezet el. Ebből adódik az új csillagvizsgáló intézet helyi középideje, amelyből 15 perccel és 52 másodperccel kell levonni, hogy a zónaidőt megkapjuk.

A Telefon Hirmondó a jövő hét folyamán már a svábhegyi csillagvizsgáló intézettől kaphatja meg a pontos zónaidőt, amelyet évekig Bécsből szerzett be.

— Tavaszra az intézeti főépület felállítására kerül a sor — mondotta Tass igazgató. — Ez magában foglalja majd a laboratóriumokat, a könyvtárat, a normál óratert, az irodákat, a mechanikai műhelyt, azonkívül az altiszti lakásokat. Egy év múlva azután a tisztviselői házak felépítésére kerül a sor. Alig várom, hogy végre a telepen lakhassunk, mert most minden derűs éjszakán mintegy negyven pernyi nehéz gyalogutat kell megtennünk. Ez a körülmény rendkívül hátráltatja tudományos munkálkodásunkat. Akárhányszor előfordul, hogy vizsgálódásaink közben hirtelen elborul a zég, haza kell menni, mert ott lakás, illetőleg fekvőhely hiányában nem várhatjuk meg az idő esetleges megváltozását.

Igy tehát előreláthatólag csak évek múltán kerülhet a sor újabb kupolaépületek felállítására. Addig is lankadatlan szorgalommal dolgozunk egyetlen egy távcsőünkkel.

— Tervezzük egy földmágnességi obszervatórium felállítását is. Ógyallával és Fiumével ugyanis földmágnességi intézeteinket is elvesztettük. A földmágnességi intézet hivatalos adatai elengedhetetlenül szükségesek a geofizikai vizsgálatokhoz (földgáz-, vasércutató), gravitációs méréseknél ugyanis ezek az adatok szolgálnak kiinduló pontokul. Geofizikusaink még 1921 decemberében külön megfigyeléseket végeztek annak megállapítására, hogy a csillagvizsgáló intézet telepe alkalmas-e ennek a földmágnességi intézetnek a felállítására. Föld-

Székesfővárosi házinyomda 1923

mágnességi szempontból ugyanis lehetnek olyan lokális zavarok, amelyek az intézet felállítását lehetetlenné tehetnék. Például, ha a Svábhegy belsejében nagy vasérctelep lenne — szerencsétlenségre nines úgy —, az minden adatot meghamisítana.

— Hálával emlékezem meg arról, hogy az állam, a főváros és egyes társadalmi rétegek megértő áldozatlansága segített bennünket idáig. A főváros a vízvezeték és villamosvilágítási hálózatot milliós áldozat árán egészen a telepig építette ki, több nagy elektromos vállalat a belső világítási felszerelést ingyen adta és a maga munkásaival végeztette. Azonkívül is állandóan érkeznek címünkre adományok, amelyek lehetővé teszik azt, hogy a menekülés közben beállott hiányokat pótolhassuk. Ilyen körülmények között bizunk abban, hogy szerényebb eszközeinkkel európai viszonylatban is értékes teljesítményt végzhetünk.